

Niā te mafai ke fai e nā pihinihi ke fehoahoani ai?

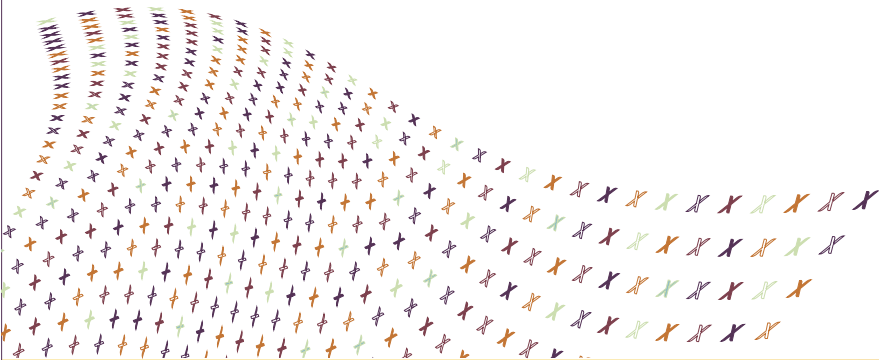
Social Cohesion Guide for Pihinihi

Fakapatino ki nā pihinihi

Ko nā pihinihi e fehoahoani ke fatu te social cohesion, fehoahoani ke lagonagia e tagata te lagona e āmanakia, lagona opotia, ke fai na mea mahani ma kaufakatahi ki nā hōhaiete. Ko nā pihinihi e fakatupugia te opotia o te agaaga galue kui mai i te fakatinoga o nā galuega. E tukumaiagia te avanoa ki tagata ke fakatahi atili atu ai ki ō lātou komiuniti ma nā hōhaiete ki te totohia he tupe ola ki tana kaufaigaluega ma fakataikolegia te lagona faigātā o nā mea tau tupe ke “fakafetaui nā pito”. Ata mautinoa e fakaali mai ai kote kehekehega ma te opotiaga e i ei o na lelei fakatama o kāiga vēia ko te maualuga o te huiga i loto o nā falefaigāluega.

E kehekehe uma ki tātou kae ko tatou foki e fia galulue fakatahi, fiafia fakailoa ō tātou kehekehega mā fakaāloālo ki iētahi tino i nā taimi e fekehekehe ai. E tāua lahi te vāega tenei auā e hē ko tagata uma e latou fakalogogia te lagona vēnei ko tēia ko, e mafai ke fai nā aga mahani pe talitonu ko te latou leo e lagonagia.

Ko tātou he fenua kua maualuga te tātou kehekehega ma ā tātou pihinihi e tautuagia te lahi o nā komiuniti kehekehe. Tātou hakilia ni auala ke fakalogo ai ki tētahi ma lagonagia ai tētahi. E fia fakatāmau tō matou fia mālamalama pea ki ō tatou kehekehega ma fakamākeke ma ke gālule pea ki ni faiga ke mafai ke opotia ma fakalatalata ai tō taou galulue fakatahi.

Amanakiaga

he ata vēhea

I he hōhaiete e nofo filemū o na tagata, e iloa tētahi tino e tētahi tino, keiloa ō tuākoi, e lagona te fakaāmanakia i loto o nā falefaigāuega, e lagona e ā tātou tamaiti ko latou e ōmamai i he kominuiti e fokotahi, mā tātou iloa pe olo ki fea kafai e manakomia e tātou te fehoahoani. E lagona ki tō tino e kē mafaia ke talanoa ki tagata e hē māhahi talano kīei muamua, fakailoa mai kafai e kē lagona nā tino e tautātāla i ni tala e fakailoaga tagata, ne he kē matakū fakailoa pe koi koe, ko fea e hau ai koe, ma vehea au faifaiga. I taimi o ni fakalavelave tutupu e hēai he tino e tuku tiakia - e opotia ia tātou uma.

Faufauga kē atili lelei te amanakiaga – heā te kē mafaia fai

Ko heā la te tātou mafaia fai ki nā pihinihi ke fehoahoani ai ki nā tino faigāluega, nā tino fakatau ma na tino fakapatino ki ni fehoahoaniga, fakatāua nā kehekehega, kaufakatahi, talitōnu ki nā tahi tino ma lagona te fakaaloalo?

Anamakiaga, talitōnugā ō iētahi

- kikila ki ni faiga ke fakafaigofie ke maua ai ni galuega ma nā kulupu kehekehe.
  - fakahalalau nā galuega i nā hokotaga a nā komiuniti, fakalāpotopotoga, nā leitio, fakahalalāuga i luga o te ēa, i luga o nā laupēpa fakahalalau, nā nuhipepa kehekehe ma nā televihe kehekehe fakapatino ki he kulupu fakapitōa
- e mautinoā te maua pea o nā tautuaga ma nā mea lelei e māua.
  - okafai tau pihinihi e fai i luga o te neti, e maua gofie mō latou e fakaāoga gia? Kafai tau pihinihi he falekolōa hagāi ki tagata pe he ofiha foki, e mafai fakaaoga e nā tino e fakaaogā ni auala fakapitōa ke eva?

Fakatāua te kehekehega, lagonagia na fakaaloōloga

- fakatāua i a tagata galulue kehekehe i loto o nā fale faigaluega ma fai ni auāla ke hapoti ai ia tagata kehekehe.
  - mātau na fakafiafiaga ma na mea e tutupu e tāua lahi ki te kaufaigāluega, fakamālohilo ki ei ke omai ma kaumai o latou loto katoa ki te galuega, mā fakatupu ni ō latou avanoa ke tufa mai ai te lātou hao ma ni manatu lelei hāpoti nā tino faigāluega ke fakamahani tētahi tino ki tētahi tino (whakawhanaungatanga).
  - fakaavanoa hō taimi i he aho pe he vaiaho ke omamai fakatahi ai faka kauvāega pe ko tagata faigāluega ke fakamāhāni tētahi tino ki tētahi tino. E mafai i te tāimi o te tī o te taeao, tī o te aoauli, pe ko te taimi autigā a te pihinihi
- fakailoa faiga hili te lelei auala mai i ni togi agai ki te lelei kātotoa fakatētauahaga, e fakatāua ai te fakahoa ki nā tino kehekehe e laututuha, mā e fakaamanakia te opotia i te falefaigāluega.

Lagonagia te lagona e hokotaga

- hakili auāla ma fakailoa mai nā talatalanoaga ma nā komiuniti e mata fakahoa mai ni manatu e kehe mai ke fakalauefa ai te malamalamaga.
- fakapatino ni kulupu fakapitoa ke hīakia ni mea fou ma ni tautuaga mā hakili ni kulupu fakapitoa mai nā kulupu kehekehe ma nā komiuniti kua feuluulufaki fakatahi.

Kau fakatahi atu ki ei

- fehoahoani ke fakamaopo atili ma te laina hokotaga o nā tino gālulue ma nā iunioni (unions)
- fakamautinoa ko nā tino faigāluega e lātou iloa ō lātou hākoga:
  - Kaumai he fakamatalaga o nā aiā tatau o nā tino faigāluega i loto o te tuhi fakaagai ki te vāega muamua o te fakaulufālega mai o he tino fou ki he galue, fakatahiga a nā tino gālulue ma te fakaaoagāga o te initaneti.
- fehoahoani ki nā tino faigaluega ke kaufakatahi atu ki nā mea fakaaganuku, komiuniti, fakapito nuku ma nā meafai a nā kaiga.
  - fakamālohilo pē fakailoa atu te agānuku, komiuniti, pē fakatahiga fakapito nuku i te ofiha. Vēia ko he tī o te taeao, pe he tī o te afiafi ma ni meafai.

- Fakamālohilohi kaufaigāluega ke kave kehe ni ō lātou taimi ke māfuta ki nā fakatahiga a kaiga ma nā fakaagānuku pe ko nā fakafiafiaga a nā komiuniti
- fakailoa mai nā tino faigāluega mai nā atunuku i fafo e fai pihinihi – fehoahoani ki te tuhiga ō latou CV, hikili ki te faiga o te fakatalanoaga apalai ki te galuega (interview), ni hikili taimi galue i NZ, lelei o nā tino gālulue ma te fakaauau o nā fehoahoani.
- fakailoa mai nā tino faigāluega o nā tupulaga e fai pihinihi – fehoahoani ki te tuhiga ō latou CV, hikili ki te faiga o te fakatalanoaga apalai ki te galuega (interview), koleniga e tāoga, avanoa ke maua ai te laihene kave tavale ma ke lelei o nā tino gālulue ma te fakaauau o nā fehoahoani.
- fakailoa mai nā tino faigāluega e hē kātoatoa te malohi e fai pihinihi – fehoahoani atu ki te tapenaga o te tuhiga o nā CV, hikili ki te faiga o te fakatalanoaga apalai ki te galuega (interview), vālelele ma nā tino gālulue, mā fakaauau nā fehoahoaniga
- fakatutupu te polokalame vēia ko te Chamber Drive – tenei e hapotiagia te 5000 o tagata tautokatahi kē maua nā laihene kave tavale. Ko te tino e i ēi ho na laihene kave tavale e tuha e fakafitu nī taimi e lahi atu ai to na avanoa ke māua ai he galuega
- fakatutupu he polokalame ke fehoahoani ki nā fai pihinihi ke hapoti ai tokalahiga o te numela o tagata e fofou ke kamata e lātou lava pihinihi.
- ko he tau mauālālo pē heai he totogi ko te fakailoa maiga e te ata fakatū mai mo nā pihinihi e hēai he totogi ke fakailoa mai ai ni avanoa mo ni gāluega i loto o nā tahi komiuniti fai pihinihi ma te hokotaga a hōhaiete o tagata.
- ofa mai-e koe lava, i luga o te neti ma nā mea faigōfie ma nā vāega tututu mo nā pihinihi ke fakatahi atu ma iētahi tino ma ā lātou komiuniti.

